

IRODALOM

Véssei Ferenc: Tüzifa árkérdése 1939. év tavaszán. (*Kaufman Emil* kiadása, Budapest, 1939.)

Véssei Ferenc okl. erdőmérnök, a Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő R.-T. vezérigazgatója közel kétíves tanulmányban foglalkozik a tűzifa áralakulásának kérdésével.

A szerzőt képzettsége és a szakmában elfoglalt vezető állása mindenképpen hivatottá teszik a tárggyal való tudományos foglalkozásra is. Munkáját ezért a tüzelőanyag-szakma annál nagyobb érdeklődéssel fogadta, mert híre járt, hogy a kérdést nemcsak erdőgazdasági, de kereskedelmi szempontból is megvilágítja. Az időpontot munkája közreadásához mindenesetre helyesen választotta meg, mert hiszen hazánkknak mintegy 1.5 millió katasztrális holddal megnövekedett erdőállománya mellett a tűzifaárak minden bizonnyal másként fognak alakulni, mint az elmúlt 20 évben, amikor még jelentős tűzifa-behozatalra szorultunk.

A tanulmány elsősorban azt igyekszik bizonyítani, hogy ha a termelői tűzifaárak az 1938. telén kialakult árszínvonal alá esnek, ez az erdőgazdaság jövedelmezőségét rendkívül súlyosan fogja befolyásolni. Vizsgálja az erdőgazdálkodás költségeit és ennek során kimutatja, hogy egy normál ürméter tűzifa feladó állomási önköltsége országos átlagban 10.34 pengő. Jövedelemszámítást és árelemzést is végez, majd az erdők forgalmi- és befektetési értékalakulását ismerteti. Ezekkel a számítási módokkal véli bizonyítani, hogy amennyiben a tűzifa ára viszonylagos értelemben esetleg magas is, *annak okát semmiesetre sem az erdőgazdaság túlzott jövedelmében*, hanem más okokban kell keresni.

Igen figyelemre méltó a tanulmánynak az a része, amely az erdőgazdálkodással mint munkaalkalom-szolgáltatással foglalkozik. Itt kimutatja, hogy a szorosán vett erdőgazdasági munkákért évenként 77.6 millió pengőt, közterhekért pedig 6.9 millió pengőt fizet ki a magyar erdőgazdaság. Ezekben az összegekben felül a tűzifát a vasúti fuvar és annak mellékköltségei fejében értékének 29%-a terheli.

Külön fejezetben foglalkozik a szerző Kárpátalja fagazdálkodásával, tanulmányának egy másik önálló szakaszát pedig a kereskedelem közérdekű munkájának méltatása és az árszabályozás lehetőségeinek ismertetése foglalja el. Végső következtetése, hogy: „a most elmúlt télen kialakult tűzifaárak legkisebb mesterséges csökkentése is az erdőgazdaság rentabilitását nemcsak hogy veszélyeztetné, hanem a leghatározottabban lehetetlenné tenné.“

Mint minden jóindulatú ember, aki napi elfoglaltsága mellett még a betű erejével is szolgálni akarja a rábízott érdekeket, *Vései Ferenc* is őszinte elismerést érdemel e munkája közreadásáért.

De illusztris személye iránt érzett nagyrabecsülésünk kötelességünké teszi, hogy őszintén megmondjuk: tanulmányától többet vártunk.

A váz kitűnő, de aki ilyen sorsdöntő időben egy termelési és kereskedelmi ágazatnak ennyire nagyjelentőségű problémájához nyúl, annak nem elég a kérdésről vallott véleményét mintegy szabad előadás formájában elmondani, hanem minden adatot és minden állítást a legmesszebbmenően bizonyítania is kell.

Mert az írott betű nemcsak a szűken számított szakmához, hanem valószínűen olyan helyre is elkerül, ahol az ilyen szakkérdés megértéséhez a felsorakoztatott érdekes adatok mellett azonnal kéznél kell lenniök a megdönthetetlen erejű számoknak is, azoknak minden vonatkozásban való bizonyítékaival együtt. Mélyebben, alaposabban kellett volna bizony ezzel a tarrgyal foglalkozni ahhoz, hogy a tévesen tájékoztatott közvélemény felvilágosítása végre valóban megkezdődhessék.*

Schwimmer Mihály.

Latvijas Mežu Statistika, un Mežu departamente darbiba 1937/38. g. (Lettország erdészeti statisztikája és jelentés az erdészeti ügyosztály 1937/38. évi működéséről.) Riga, 1939. Hivatalos kiadás.

A lett állami birtokok összes kiterjedése 1,735.023 ha., amelynek 79.7%-a erdő.

Az állományok fő-fafaja az erdeifenyő (52.4%) és a lúe (24.5%),

* Sajnálatos hiánya az igen figyelemreméltó munkának a helyes magyarság követelményeinek nagyfokú elhanyagolása, ami már a címben is kiütökzik. A szöveg — éppen ennek a következtében — néhol nehezen érthető, még a szakmabeliek részére is, pedig mindennél fontosabb lett volna, hogy a laikus nagyközönségben se maradjon semmi kétség a fejtegetések nyomán. (*Szerk.*)

míg a nyírekre alig 15%, a többi lombfajra pedig összesen csak 8.1% esik.

A korosztályok elosztása igen kedvező. A fenyveseknél 23% esik a 80 évesnél idősebbekre, sőt az alacsony vágásfordulóju lomberdőkben is közel 20%-ot foglalnak el a 60 évesnél idősebb állományok.

Az erdészeti igazgatás egészen korszerű. Az 1,383.698 ha-t kitévő erdőterület 75 felügyeleti körzetre és ezenbelül 379 erdőgondnokságra oszlik. Vagyis egy szakképzett erdőtisztre 4678 ha erdőterület esik, míg a 2605 erdőőri védkerületek átlagos nagysága 666 ha.

A szakoktatás a fiatal államban rövid idő alatt is óriásit fejlődött.

Eddig a rigai egyetem mezőgazdasági karának erdészeti osztálya volt az erdészeti felsőoktatás intézménye. A folyó év őszétől kezdődőleg azonban egy kisebb vidéki városban, Jelgavában (Mitau) külön földművelésügyi főiskolát állít fel a kormány, amelyen az erdészetnek önálló kara lesz.

Erre azért kívánunk hangsúlyozottan rámutatni, mert ime, *egy nálunk jóval kisebb ország is eljutott a fejlődésnek addig a fokáig, amelyet a patinás magyar erdészeti felsőoktatásnak már régen el kellett volna érnie!*

És az a tény is, hogy *a fővárosból vidékre viszik az erdészeket és gazdákat, álláspontunk helyességét igazolja: főiskolai hallgatóságunknak erdős környezetben van a helye!*

A jelentés további fejezetei részletes adatokat közölnek a termelésről, értékesítésről, a mellékhasználatokról, az erdőkárok-ról (ezek között a gondatlanságból okozott tűz pusztítása a legnagyobb!), továbbá az erdők felújításáról — amely felerészben természetes, felerészben mesterséges úton történik, az utóbbinál inkább magvetés útján — az állományok ápolásáról, a mocsaras területek telkesítéséről, a kopárok fásításáról, az erdészeti építkezésekről, ügyvitelről, az erdőgazdaság jövedelmeiről és kiadásairól, végül pedig a magánerdők ellenőrzéséről, amely még a mienkénél is szigorúbb mértékű, mert már az 1 ha-t meghaladó erdőről is üzemtervet kell készíteni.

A 200 oldalra terjedő alapos munka II. fejezete a kivitel, behozatal és átmenő forgalom adatait, az árak, ipartelepek, szállítási költségek és vámok részletezését tartalmazza.

HAZAI FOLYÓIRATOK.*

Halászat. (XL. évf. 1939.)

12. sz. — *Dr. Mika F.* és *dr. Varga L.*: Hazai pisztráng-tenyésztésünk irányelvei és kilátásai. (1 k.) — *Dr. Rotarides M.*: Régi halak, ritka halak. (1/—/—). — *Kontúr Gy.*: A hamburgi halászati kiállítás. (1/—/1) —

Magyar Statisztikai Szemle. (XVII. évf. 1939.)

6. sz. — *Dr. Farkasfalvy S.*: Magyarország mezőgazdasági ipara. Általános áttekintés. (8/2/3) — *Dr. Szathmáry L.*: A magyar mezőgazdasági iparok régmúltjából. (14.5/—/12) — *Szalay Z.*: Malomipar. (9/3/10) — *Dr. Gruzl F.*: Sütőipar, pékipar. (5/1/2) — *Szanyi I.*: A fűszerpaprika termesztése és feldolgozása. (9/3/10) — *Dr. Vajda Ö.*: Cukoripar. (5/3/—) — *Dr. Telegdy Kováts L.*: Csokoládé- és cukorkagyártás. (9/3/5) — *Dr. Tillmann I.*: Dohánytermesztés és feldolgozás. (6.5/1/10) — *Osztrovszkyné, Németh A. dr.*: Szőlőművelés, bortermelés. 14.5/4/11) — *Ivány I.*: Maláta- és söripar. (5/1/1) — *Dr. Osztrovszky A.*: Szeszgyártás, pálinkafőzés. (8/2/8) — *Dr. Hérics Tóth J.*: Élesztőipar. (4/—/3) — *Dr. Gidró L.*: Écetipar. (6/1/2) — *Dr. Taxner K.*: Gyümölcs- és főzelékkonzervipar. (8.5/2/6) — *Csiszár J.*: Tejtermelési és tejfeldolgozó ipar. (11/4/9) — *Dr. Benedek L.*: Keményítőgyártás. 2.5/1/3) — *Dr. P-Horváth M. br.*: Szalámiipar. (4.5/1/3) — *v. Bolgár M.*: Növényi olajgyártás. (6.5/3/8) — *Tekál L.*: Ipari növények termesztése. (12.5/4/—) —

Magyar Vadászujság. (XXXIX. évf. 1939.)

20. sz. — *Dr. Szent-Ivány G.*: Isten hozott, kedves vadásztestvér! (2/—/—) — *Kresz L.*: Medvevadászat. (1.8/—/—) — *ifj. Szathmáry I.*: A galambok ellenségéről... (3.2/—/—) — *Kontsits P.*: A vadkár-kérdés megoldásával nem érheti méltánytalanság a vadászat érdekeit. (1.5/—/—) — *Koltai G. V.*: Haladunk a „felfedezés” felé (1/—/—) — *Gy. Takách Gy.*: Mi az oka a parókaképződésnek? (1.5/—/—) —

21. sz. — *Dr. Szent-Ivány G.*: Maradhat ez így? (2/—/—) — *K. Benkő P.*: A Kárpátok rengetegében (2.5/—/—) — *Koltai G. V.*: A hiúz (*Lynx vulgaris L.*) biológiája. (3/—/—) — —: A Kormányzó Úr bialowiezsai hiúza és a Tiszántúli Madárvédelmi Egyesület lengyel—magyar természetvédelmi estje. (1/—/—) — *Mészáros P.*: Rezervációk (1/—/—) —

* Jelmagyarázat: (1. k.) = első közlemény; (2. b. k.: 17.5/10 4) = második és befejező, összesen 17.5 oldal terjedelmű közlemény, 10 ábrával és 4 táblázattal.

Mezőgazdasági Közlöny. (XII. évf. 1939.)

7. sz. — *Dr. Kendi Finály I.*: Iparfejlesztés — a mezőgazdaság érdekében. (14/2/4) — *Dr. Villax Ö.*: A növénynevelés időszaki örökléstanai kérdései. (9/—/1) —

Nimród Vadászugság. (XXVII. évf. 1939.)

21. sz. — *Sólyom*: Egy kis 2×2. (2/—/—) — *Dr. Szlávi K.*: Idei kirándulásom az újvidéki „Nagyrébte”. (3/5/—) — *Rohosy S.*: Átutazás Románián. (2/—/—) — *Marton J.*: A pézsmapatkány és vadászata. (1/—/—) — *ifj. Ferenczy S.*: A Browning-sörétespuska szabályozó gyűrűjének használata. (1/1/—) — *Felix E.*: Mikor táncstalanul állunk. (1/—/—) —

Öntözésügyi Közlemények. (I. évf. 1939.)

1. sz. — *Dr. Kállay M.*: Előszó. (5.5/—/—) — *Németh E.*: Bevezető. (1/—/—) — *Kállay-Lampl*: A M. kir. Országos Öntözésügyi Hivatal 1938. évi jelentése. (66/49/14) — *Dr. Pettenati L.*: Az öntözés néhány vízjogi vonatkozása. (10/—/—) — *Dr. Mados (Kotzmán) L.*: Öntözési és vízgazdálkodási tanulmányok a tiszafüredi öntözőrendszer területén. (61.5/39/45) —

Természettudományi Közlöny. (71. köt. 1939.)

7. sz. — *Bohr N.*: Természettudományi filozófia és az emberi kultúra. (7/—/—) — *Dr. Soó R.*: A növénytakaró a magyar táj képében. (12/12/—) — *Dr. Szily J.*: A modell és a valóság. (13.5/8/—) — *Bogdánfy Ö.*: A mesterséges selyem és gyapjú (2/—/—) — *Dr. Tangl H.*: Vér, véresoportok, vérelraktározás. (6.5/6/—) — *Dr. Makara Gy.*: A lakás védelme a légy ellen. (7/7/—) —

Vadászat-Halászat. (VII. évf. 1939.)

12. sz. — *Gr. Festetics P.*: Július... (1.5/—/—) — *a. Balogh A.*: A különféle száleresztek rendeltetése, előnyei és hátrányai. (2/6/—) — *K. Benkő P.*: Látogatás a magyar fegyvergyárban. (1.5/—/—) — *Vágó A.*: A nagy pirosszárnyú keszeg horgászatáról. (1.5/—/—) —

13. sz. — *Szlavniczai*: Felavattuk országzászlónkat a Vercekei-hágón. (3.5/5/—) — *gr. Zay I.*: *Sus scrofae* res. (2/—/—) — *Reményik A.*: Észrevételek dr. Szádeczky-Kardoss Boldizsár vadászati törvénytervéhez. (2/—/—) — *a. Balogh A.*: Júniusban nehéz dolog bakot löni. (2/—/—) — *Orday R.*: Krokodilusok között. (2/—/—) —

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.*

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. Band VI. Heft 8. 1939.

Buchholz: A délkelet-európai államok jelentősége Németország faellátása szempontjából. (Die Bedeutung der südosteuropäischen Staaten für die Holzversorgung Deutschlands.) 523—559. oldal.

Főleg Románia és Jugoszlávia erdészeti és fagazdasági viszonyaival foglalkozik, miután ezeknek az államoknak a fakivitele ma még igen jelentékeny.

Az összes körülmények gondos egybevetése alapján megállapítja, hogy noha Románia kisebb erdőterület mellett is több fát ad el a külföldnek, mint Jugoszlávia, az utóbbi nagyobb erő-kifejtésre képes, mert tetemesebb tartalékai vannak és erdeinek az állapota is kedvezőbb, míg Románia csak az erdőtöke rovására tudta az utóbbi években kivitelét számottevően fokozni.

Mind a két államban a faipar csak most kezd fejlődni és amennyiben a szakkörök a jövőben a szigorú tartamosság elvét fogják érvényesíteni, *mind Románia, mind Jugoszlávia fatermését a belföldi szükséglet fogja igénybe venni*, és kivitelre legfeljebb akkor lehet számítani, ha a gazdálkodás rendszerének javításával a fatermés túlnyomó részét kitevő tűzifa helyett értéke-sebb választékot lehet majd az erdőkből nyerni.

Bulgária a kivitel szempontjából a jövőben sem fog szerepet játszani.

A fejtegetéseket a statisztikai adatok nagy halmaza és 20 szép fénykép kíséri.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. (1939. 5—8. sz.)

A fa a svájci országos kiállításon. (Die Abteilung „Unser Holz“ der Schweizerischen Landesausstellung Zürich 1939.) 145—150., g. 177—182. és 231—239. old.

A május 6-án megnyitott kiállításon az egyik legelőkelőbb helyet az erdészet foglalta el.

A beszámolóval kapcsolatosan közölt fényképek még a szö-

* A német és angol folyóiratokat *dr. Mihályi Zoltán*, a francia-, olasz-, spanyol- és románnyelvű közleményeket *dr. Luncz Géza*, m. kir. erdőtanácsos, a lengyel szaklapokat *Székács Vince*, ny. miniszteri tanácsos, a jugoszláv irodalmat pedig *Pászthy Ferenc*, ny. m. kir. főerdőtanácsos ismerteti.

vegnél is beszédesebbek és valóban meggyőző bizonyosságot szolgáltatnak arról, miként kell a szakemberek és művészek együttműködése alapján a nagyközönség érdeklődését azonnal megnyerni és minden kiállítás célját: a felvilágosítást, ismeretterjesztést és irányítást teljes mértékben elérni.

Knuchel: A döntés idejének befolyása a bükkfa tulajdonságára. (Der Einfluss der Fällzeit auf die Eigenschaften des Buchenholzes. Nachtrag.) 158—169. old.

A szerző számos, 20—100 éves bükk törzs különböző részeiből vett próbadarabokon végezte vizsgálatait, amelyek a döntési időnek a víztartalomra, valamint az összeaszás lefolyására és mértékére való behatását kívánták tisztázni.

A nyert eredmények szerint: 1. A bükkfa víztartalma a törzs különböző részeiben az évszakoktól függően igen változó; a külső égvyrűk télen nedvességben dúsabbak. 2. Azonos szárítási körülmények mellett a különböző időben döntött törzsek fájának száradásában különbség nem tapasztalható. 3. Azonos körülmények és gondos szárítás mellett a repedezés és vetemedés tekintetében sem mutatnak eltérést a különböző időben döntött törzsektől vett próbadarabok. 4. Eltérő szárítási körülményeknek kétségtelenül jelentékeny a hatásuk és miután a gyakorlatban éppen ilyenekkel kell számolnunk, a kérdés tisztázása céljából további vizsgálatok szükségesek.

Siebenmann: A Dreyfusia nüsslinj fellépése Zofingen város erdeiben. (Über das Auftreten der Tannentrieblaus in den Stadtwaldungen von Zofingen.) 190—192. old.

A Svájcban is egyre kellemetlenebbé váló toboztetű az 1448 ha. területi városi erdő jegenyefenyő-állományaiban olyan jelentékeny károkat okozott, hogy azok további fenntartása iránt komoly aggodalmak merültek fel.

Megállapítást nyert, hogy a lombfákkal vegyes jegenyefenyvesekben a kár összehasonlíthatatlanul kisebb volt, ami ismét az elegyes állományok létesítését indokolja.

Schneider-Orelli: A Dreyfusia nüsslini további elterjedéséről. (Über das Vordringen der gefährlichen Weissstannenlaus Dreyfusia nüsslini im Plenterwaldgebiet Vorderarni.) 205—209. old.

Az Emmental értékes jegenyefenyő-állományaiban fellépő toboztetű károsításairól számol be 3 fénykép kíséretében.

Clausen: A *Dreyfusia nüsslini* ellen alkalmazott irtási kísérletek eredményei. (Ergebnisse einiger Versuche zur Bekämpfung der gefährlichen Weisstannenlaus, *Dreyfusia nüsslini* C. B. (nordmannianae Eckst.) 209—223. old.

A veszedelmes toboztetű által okozott kár gazdasági jelentősége után a rovar élettanát is ismerteti, mert hiszen a védekezés rendszabályainak ahhoz kell alkalmazkodniok.

A szerző által végzett kísérletek során a júliustól októberig terjedő időben háromféle mérget használtak fel: a „Carbofort” nevű gyümölcsfa-carbolineumot, a „Zofal” nevű olajemulziót és a „Derux” nevű egészen korszerű, emberre, emlős állatra ártalmatlan pormérget.

Ezeknek a kísérleteknek a során 5 különböző erdőrészben 984 megtámadott törzsön figyelték meg a mérgezés hatását és az eredmények egybevetésével sikerült egy olyan, „Derux T”-nek elkeresztelt porkeveréket előállítani, amely a *Dreyfusia* ellen különösen hatékony. 100 drb., átlag 3 m magas fenyőfa beporzásához 4—5 kg. „Derux T.” szükséges.

A védekezés sikere az eljárás gondosságának a függvénye és miután a porméreg csak akkor hat, ha megtapad az ágakon, ajánlatos a porzást *eső után, vagy a harmattól még nedves fákön* végezni; száraz és szeles időben minden munka hiábavaló.

Az erdészeti kutatásügy fejlesztése. (Die Förderung der forstlichen Forschung.) 223—239. old.

A nagyfontosságú ügy szolgálatára Svájcban a főiskola tanáraitól és a gyakorlati erdőgazdaság kiváló képviselőiből külön bizottság alakult, amely részletes tervezetet dolgozott ki az erdészeti kutatásügy fejlesztésére.

A bizottság jelentése rámutat a Svájci Központi Erdészeti Kísérleti Állomás eddigi munkásságára és a jövőben megoldandó feladatokra, amelyek a fa tenyésztésének, termelésének és felhasználásának fokozott javítását célozzák.

Ezért szükséges, hogy a tisztán erdészeti irányú munka *szoros kapcsolatot teremtsen a technológiai kutatással*, mert csak közös erőfelfejtés adhat kielégítő eredményeket.

Burkart: Növedékteljesítmény az Escherwaldban. (Zuwachsleistungen im Escherwald, Gemeinde Morissen in Graubünden.) 239—343. old.

A múlt század 80-as éveiben telepített, tehát jelenleg rudasokban lévő elegyes (lúc-, vörös-, cirbolyafenyő-) állományok a

gondos kezelés folytán olyan gyönyörűen fejlődnek, hogy jelenleg ha-kint *10.7—13.5 m³ évi folyónövedéket* adnak, ami valóban irigylésre méltó eredmény!

ALLGEMEINE FORST- UND JAGDZEITUNG. 1939. 7. sz.

Vogel: Választéktáblázat tölgyfára. (Eine Sortentafel für Eiche.) 205—216. old.

Az erdőrendezés munkáját és az állományok értékelését igen megkönnyíti, ha nemcsak az élőfakészlet nagyságára vonatkozóan állnak pontos adatok rendelkezésünkre, hanem azt is tudjuk, hogyan oszlik meg az erdő fatömege választékok szerint.

A württembergi állami erdőrendezőség a múltban már összeállított hasonló táblázatokat lúccs- és jegenyefenyő-állományokra és most kísérletképpen közrebocsát egy tölgy-választéktáblázatot is.

A részletesen ismertetett összeállítás rengeteg adat felhasználásával készült és éppen ezért a táblázat az eddigi ellenőrzések szerint a gyakorlatban igen jól használható.

A szöveget 8 táblázat és 4 rajzra egészíti ki.

Wulz: Az erdeifenyő-gazdálkodás kérdései a württembergi Schwarzwaldban.) (Über Fragen der Forchen-Wirtschaft im württembergischen Schwarzwald.) 216—226. old.

A tanulmány első része az idős állományok keletkezésével és erdőművelési kezelésével, a II. fejezet pedig a középkorú erdeifenyvesekkel foglalkozik.

A szerző fejtegetései a helyi jelentőségen túlnövő érdekes adatokat tartalmaznak.

Wohlfarth: Az erdőművelés üzemmódjai. (Zur Frage der waldbaulichen Betriebsformen.) 226—234. old.

Neubauernek nem régen megjelent és lapunk 1938. évi V. számában (463. old.) is ismertetett tanulmánya alapján foglalkozik a sokat vitatott kérdéssel. Sorra veszi a legkiválóbb német szakemberek osztályozási módját *Cotta*-tól és *Heyer*-től kezdve a legújabbakig (*Weber, Vanselow, Wagner*) és különösen *Dengler* álláspontjával foglalkozik részletesen. A tanulmány bővebb ismertetését azonban helyszüke miatt mellőznünk kell.

WIENER ALLGEMEINE FORST- UND JAGDZEITUNG. 1939 28—29. sz.

Strele: A vadpatak-szabályozás építési módjai. (Die Bauweisen der Wildbachverbauung.) 189—190. old.

A gyakorlatban leginkább alkalmazott eljárásokat ismerteti 6 fénykép kíséretében és különösen hangsúlyozza az élősvényfonással való védekezés célszerűségét.

Mantel: Az erdőgazdaság és természetvédelem. (Forstwirtschaft und Naturschutzrecht.) 190—191. old.

Ausztriában most léptetik életbe a természetvédelelről szóló birodalmi törvényt. A szerző a rendelkezések tartalmát és alkalmazásuk módját magyarázza.

Todt: Az országút kapcsolata az erdővel. (Zusammenhang von Strasse und Wald.)

A német birodalmi autótak (*Reichsautobahn*) vonalainak mintegy $\frac{1}{3}$ része erdőn vezet keresztül, a közutak pedig összesen 12.000 km hosszúságban szelik át az erdőket.

A szerző mint az építkezési utak teljhatalmú kormánybiztosa és az útépités legfőbb irányítója foglalkozik a tárggyal és őszintén beismeri, hogy minden közforgalmú út az erdő nyugalmanak a megbontását jelenti.

Ezért kötelességének érezte kétszeresen ügyelni arra, hogy a 28 méter szélességű autótak építésénél az erdőt minél kevesebb károsodás érje. A vadgazdaság érdekeire különös figyelmet fordítottak és a váltókon jól látható és éjszaka is kivilágított táblák figyelmeztetik a közlekedő járműveket a köteles gondosságra, illetőleg a veszélyre. Mert 1936 óta nem kevesebb, mint 72 balesetet okozott az úton átváltó vad.

Az a körülmény, hogy ezeken az utakon naponta 2—3000 jármű közlekedik 6—8 ezer személlyel, nagy mértékben közelebb hozza a város lakosságát az erdő szépségeihez.

Junghans: Az erdőgazdasági vagyon egységes értékelése. (Zur Einheitsbewertung des forstwirtschaftlichen Vermögens.) 195—196. old.

Hubicky-nek a lapunk 1938. évi XII. számában (1120. old.) ismertetett tanulmányát egészíti ki részben azzal, hogy rámutat a régi alapon számított kataszteri tiszta jövedelem és az új előírás szerinti értékelés közötti különbségekre, részben pedig azzal, hogy

az új rendelet alapján végzendő értékelés helyes megszervezését ismerteti.

Hafner: A fa szállítása hegynek felfelé. (Bergauftransport von Holz.) 197—198. old.

A megoldás három módját: 1. az utak, 2. sínpályák és 3. kötélpályák építését, létesítésük indokoltságát, előnyeiket és hátrányait tárgyalja.

Schenker: Erdészeti légi-tanulmányút Nagynémetország felett. (Forstlicher Studienflug über Grossdeutschland.) 198. old.

A Deutscher Forstverein ezévi közgyűlésével kapcsolatosan, amely már a birodalomhoz csatolt németlakta területek (Ausztria, Szudétaföld, Memelvidék) erdészeinek a részvételével folyt le, 3 napos légi körutat is szervezett a rendező egyesület Németország különböző erdős vidékeinek a bemutatására.

Ennek a tanulmányútnak közel 100 résztvevője volt és a szerző leírása szerint kitűnően sikerült.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 25—30. sz.

Flatscher: Erdómérnök vagy erdőgazda? (Forstingenieur oder Forstwirt?) 25. sz. 12—14. old.

A német erdészeti felsőoktatás egységesítésével a nagymultú bécsi főiskolát is az a vezély fenyegette, hogy birodalmi mintára, tisztán erdőgazdasági tanrendet kap, a műszaki tárgyak háttérbe szorításával.

A szerző, mint az érdekelt intézet tanára, meggyőző érvekkel fejti ki, hogy a hegyvidéki erdőgazdaságoknak a műszaki tudásra feltétlen szükségük van és ezért a bécsi főiskola műszaki jellegének a fenntartását nemcsak a hagyományok, hanem az erdészet komoly érdekei is megkövetelik. A képzés alapján pedig a főiskola végzettjeit a mérnöki cím illeti meg.

Pfanner: Gyorsan kötő enyvek. (Schnellbinder.) 26. sz. 22—23. oldal.

Az „*Akkordleim Fugenol*“ nevű újfajta enyvét ismerteti, amelynek a kezelése és használata megegyezik a közönséges esontenyvekével, de nagy előnye, hogy 20 perctől 2 óráig tartó idő alatt tökéletesen köt és ezért különösen a hajlított bútorok gyártásánál jut jelentékeny szerephez.

Fröhlich: Anatólia északnyugati része, mint fatermő vidék. (Das nordwestliche Anatolien als Holzproduktionsland.) 28. sz. 7—9. old.

A világ egyre fokozódó fafogyasztása igen rövid időn belül igénybe fogja venni azoknak az országoknak az erdeit is, amelyek feltáratlanságuk következtében eddig nem kapcsolódtak bele a termelésbe.

Anatóliának legfontosabb fafaja az *Abies Bornmülleriana*, amely néhol óriási elegyetlen állományokat alkot, 40—50 m magas és mellmagasságban 15 m vastag törzsekkel. A faanyag minősége azonban a termőhely, az állományok kora és összetétele szerint igen változó.

Jelentőségben második helyen az erdeifenyő áll, míg a szintén nagy területet elfoglaló bükkösök értékesítése mindezekig megoldatlan, mert a bükk súlyánál fogva nem bírja el a nagyobb távolságra való szállítást. Valószínű azonban, hogy a vegyipar fejlődésével rövidesen a Kis-Ázsia bükkösei is jövedelmező értékesítési lehetőségekhez jutnak.

Milchersich: Aethiopia erdőkínese. (Der Waldschatz Aethiopiens.) 29—30. sz. 8—12. old.

A szerző a múlt év folyamán megjelent tanulmányorozatának folytatásaként Abesszinia szálerdeivel foglalkozik, amelyek 1600 m tszf. magasságban kezdődnek és összetételükben a legváltozatosabb képet mutatják.

A főbb fafajok rövid ismertetése után — amit 4 érdekes fénykép kísér — a szerző röviden rámutat a kihasználás és értékesítés lehetőségeire is.

QUARTERLY JOURNAL OF FORESTRY. 1939. 3. sz.

Hiley: Svájc erdészete. (Swiss Forestry.) 159—163. old.

Az angol erdészeknek május hó folyamán tett tanulmányútját írja le, amelynek során módjuk volt Svájc magas fokon álló erdőkultúráját, különösen pedig a természetes felújítás módjait és a gondos állományápolást tanulmányozni.

James: A hányók befásítása. (The Planting of Tips and Slag Heaps.) 164—172. old.

A szénbányák és egyéb üzemek tisztán kötörmelékéből vagy földből álló hányóit a fatenyészet lehetőségei szempontjából élesen elhatárolja egymástól és Anglia különböző részeiből gyűjtött adatok alapján tesz javaslatot arra vonatkozólag, milyen csemeték alkalmazandók a fásításnál.

Ackers: Szálalás. (The Selection System.) 173—176. old.

Svájc példája nyomán az angol erdőgazdaság részére levonható következtetéseket tárgyalja.

Childs: A belföldi termelésű fa a házi használatban. (Home-Grown Timber for Estate Use.) 181—184. old.

A behozatalra berendezkedett Angliában a hazai termelésű fa nem sok megbecsülésben részesült. A szerző rámutat arra, hogy különleges gazdasági célokra nem egy esetben megfelelőbb a hazai anyag, mint az importált fa.

Bornebush: Douglasfenyő-mag. (Douglas Fir Seed.) 184—186. oldal.

Dániában huzamosabb idő óta folynak a kísérletek a legalkalmasabb douglas-fajta kiválasztására. A három általánosan ismert amerikai válfaj közül Európában az felel meg legjobban, amelyik eredeti hazájában inkább szárazföldi, mint óceáni éghajlat alatt tenyészik. A legjobb törzsalakot, leggyorsabb növést és a legnagyobb ellenálló képességet magában egyesítő fajta ki-tenyésztéséhez azonban még további kísérletekre van szükség.

JOURNAL OF FORESTRY. 1939. 6. sz.

Schmitz: Henry S. Graves. (Dean Henry S. Graves: An Appreciation.) 437—439. old.

Az amerikai államerdészeti főnöke és a híres Yale egyetem erdőmérnöki karának dékánja nyugalomba vonul.

A szerző meleg szavakkal méltatja külföldön is jól ismert kartársa érdemeit.

Saari: Az 1940. évi nemzetközi kongresszus. (The 1940 International Forestry Congress in Finland.) 440. old.

A Helsinkiben tartandó kongresszus előzményeit és kereteit ismerteti.

Wilcox: A stratoszférában és troposzférában végzett légi fényképezés az erdőgazdaság szolgálatában. (Possibilities of Stratosphere and Substratosphere Photography in the Administration of Forest Lands.) 441—444. old.

Az amerikai *National Geographic Society* egyik léggömbjén az „*Explorer II.*”-ön, az önműködő fényképező készülék 23.000 m

mágasságból készített felvételeket, amelyek 105 négyzetmérföld területet öleltek fel. Az *Abrams Aircraft Corporation* különleges szerkezetű „*stratoplan*“-okat készít, amelyek 25 perc alatt 8000 m magasságba tudnak emelkedni.

A légi fotogrammetria kétségtelenül egyre nagyobb jelentőséghez jut és ezért a szerző talán nem is túloz, amikor azt állítja, hogy nemcsak térképezés és állományosztályozás céljaira, hanem a termelések kivitelének célszerű megtervezéséhez, sőt a fatömeg felvételéhez is jó és olcsó segítséget szolgáltatnak a légi felvételek.

Jahn: A vegytan az erdészeti oktatásban. (Chemistry in the Education of a Forester.) 449—452. old.

Az erdőtiszt épen munkája sokoldalúságánál fogva nem nélkülözheti a természettudományi ismereteket, csak rendesen olyan nagy az anyag, amit meg kell tanulnia, hogy egyik tárgyban sem mélyedhet el nagyobb mértékben.

A vegytan a korszerű erdőgazdaságban egyre fokozódó jelentőséghez jut és ezért a főiskolai oktatásban is megfelelő súlyt kell biztosítani neki, mert hiszen az erdőművelés, erdővédelem és erdőhasználat részletkérdéseinél nélkülözhetetlen segédeszköze a gyakorlat emberének.

Bahr: Helyes gazdasági és kereskedelmi politika, mint az eredményes magánerdőgazdaság előfeltétele. (Economic and Commercial Policies Necessary for Successful Private Forestry.) 453—456. old.

Az erdőgazdaság jövedelmezőségét az értékesítés lehetőségei szabják meg. Ha azonban a fakereskedelmet teljesítőképességén felüli adók terhelik és az állami szervek ellenségesen állanak vele szemben, akkor tartózkodó lesz a vételeknél, ami a piac lanyhaságát, végeredményben tehát az erdőgazdaság pangását vonja maga után. Ezért szükséges, hogy az állam megértéssel legyen a faipar és fakereskedelem nemzetgazdaságilag fontos munkája iránt.

Goodell: Talajfúró a fagy mélységének megállapítására. (A Soil Boring Tool for Frost Depth Determination.) 457—459. o.

A szerző a saját maga által szerkesztett és a gyakorlatban igen jól használható egyszerű műszert írja le és bemutatja azt fényképen, valamint rajzban is.

Schreiner: A környezet hatása és a származástan az erdőszetben. (Some Ecological Aspects of Forest Genetics.) 462—464. o.

Az ökológia nem nélkülözheti a származástan segítségét, mert az erdőgazdaság három fontos kérdését: 1. a mag származásának felderítését, 2. a tiszta vonalú utódok nyerését és 3. a keresztezést és nemesítést csak együttes munkával oldhatják meg. Erre vonatkozólag a szerző néhány érdekes példával is szolgál.

Martin: Milyen rendszabályok szükségesek a magánerdőgazdaság fejlesztésére? (What Woods Practices Are Necessary for the Development of Private Forestry?) 465—470. old.

Bahr-nak fentebb ismertetett tanulmányával azonos alapon álló fejtegetések, amelyek során a szerző ugyancsak a fatermelő vállalatok adójának a mérséklését kívánja, sőt egyéb állami támogatást is követel a számukra, mert nézete szerint máskülönbem nem lehet a nagyon lanyha fakereskedelmet fellendíteni, ami viszont elengedhetetlen előfeltétele a magánerdőgazdaságok nagyobb jövedelmezőségének.

Olson: Az erdész és a csemetekereskedő. (A Forester's Analysis of the Commercial Nurseryman's Viewpoint.) 471—473. old.

Az erdők jövője szempontjából igen fontos, hogy az erdőgazda és a csemetekereskedő megértsék egymást. A rendelésnél nem szabad tehát lehetetlen feltételeket kikötni, viszont a kereskedőnek minden árujáért a legmesszebbmenő szavatosságot kell vállalnia.

Paul: A fenyőfélék korai és őszi fajának fajsúlyváltozásai. (Variation in the Specific Gravity of the Springwood and Summerwood of Four Species of Southern Pines.) 478—482. old.

A szerző négy fenyőféle fáját vette vizsgálat alá és ugyanazon a fafajon belül is meglehetősen nagy ingadozásokat talált; ezeknek részletes adatait táblázatok és rajzabrák tüntetik fel.

Hornbrook: Új törzssztyályozási mód. (A Modified Tree Classification for Use in Growth Studies and Timber Marking in Black Hills Ponderosa Pine.) 483—488. old.

A szerző *Pinus ponderosa*-állományokban végezte vizsgálatait és az európai, általánosan használt módszerektől eltérően — a helyi viszonyokhoz való alkalmazkodással — a kor és növekvési erély szerint állította össze 4—4 törzssztyályát. A besorolás módját rajzban is bemutatja.

LATVIJAS MEŽU PĒTĪŠANAS STACIJAS RAKSTI. X. SZ.

Lettország fenyőinek műszaki tulajdonságai a növekvési viszonyokra való tekintettel. (Technical Properties of Latvian Coniferous Timber with Relation to Conditions of Growth.)

A 82 oldalra terjedő angol nyelvű tanulmány az erdei- és lúcfenyővel foglalkozik. Bevezetőül a két fafaj elterjedési határait, valamint a lett erdőtípusok térképét és az adatok felvételére szolgáló jegyzőkönyv mintáját közli.

A munka különösen azért érdemel figyelmet, mert a faanyag műszaki tulajdonságait nemcsak a nedvességtartalom, hanem a törzssztyályok, a késői pászta, valamint a termőhelyi osztályok függvényeiként tárgyalja.

A táblázatok, rajzabrák és fényképek nagy száma igen megkönnyíti az áttekintést, és a munkát azok részére is hozzáférhetővé teszi, akik az angol nyelvet nem bírják.

Külön fejezet foglalkozik a faanyag tartósabbá tételének kérdésével (a gyantatartalom növelése, illetőleg fémsókkal, ozmótikus úton való telítése által) és kiterjeszkedik a vegyi összetétel elemzésére, továbbá a fűtőértékek megállapítására is.

A vörösfenyőnek, miután Lettországban kevés van belőle, mindössze három oldalt szentelt a szerző.

Egészen véve mintaszerű tudományos munka, amelynek a gyakorlat kitűnő hasznát veheti; a kis Lettország erdészeti kísérleti állomása méltán lehet büszke rá.

LES. 1939. 16—21. sz.

Pfeffer: Az apácalepke 1939. évi előfordulása (Zpráva o vyskytn mnišky o roce 1939.) 153—154. old.

Felsorolja azokat az erdőbirtokokat, amelyeken az apácalepke a f. év tavaszán nagyobb mennyiségben lépett fel.

A megtámadott erdőrészek leírásából megállapítható, hogy az apácalepke legjobban a dombos részeken szaporodott el. 450—600 m. tengerszint feletti magasságban, elegyetlen, kiterjedt, egykorú, egyforma alakú, középkorú lúcfenyő állományokban.

A szerző szerint a védekezés legelőssbb és legbiztosabb módja: vegyeskorú állományok telepítése.

Kiterjedt, elegyetlen, 40—60 éves lúcfenyvesekben és ott ahol az apácalepke nagyobb mennyiségben lépett fel, az áterdőlés azonnali megszüntetését, a megtámadott gócek elhatárolását, nyiladékok vagy keskeny pászták vágását ajánlja, amelyek ezeket az állományokat kisebb részekre osztanak és hozzájárulnának az elegyetlen lúcosoknak vegyes állományokká való átváltoztatásához.

Rachman: Az apácalepke hímek ellenőrzése és pusztítása kalitkába zárt nőstény (csalogató) segítségével a Dyk—Ambros-féle módszer szerint. (Kontrola a hubení samečků maňšky pomoci samičky [lákavky] v klíčkách metodou Dykován—Ambrosovou.) 169. old.

A szerző az eljárást legnagyobb részét erdeifenyő-állományokban alkalmazta.

Erre a célra 100×70 cm. nagyságú fakeretekre kifeszített s mindkét oldalon enyvvel („*Lipárin II.*“) bekenet keménypapirost használt. A kereteket a földtől mintegy 1.20 m. magasságban két egymáshoz közel álló fára vagy földbe vert karóra erősítette s a közepükben kivágott nyílásba akasztotta a még nem termékenyített nősténylepkét tartalmazó kalitkát.

A keretekkel való kísérletre az a körülmény indította, hogy a kalitkáknak enyvvel bekenet fákra való erősítése nem bizonyult eredményesnek. A hímek a fának csak elülső oldalára, a kalitka köré szálltak, míg a hátsó- és oldalrész üresen maradt; ezenfelül az enyvnek a fára való kenése és az enyvhez ragadt hímek eltávolítása nehezebb s a kenéshez több enyv is szükséges.

Hanuš: A füstgázok által a faállományokban okozott károk. (Skody na dřevinách způsobené kouřovými plyny.) 179.—180. old.

A füstgázok káros hatása már olyan völgyekben is tapasztalható, amelyeken keresztül vasútak vezetnek, nagyobb mérvben pedig nagy iparhelyek és gyárvárosok közelében.

A gázok által okozott károk vegyi és fizikai jellegűek.

Az előbbieket az asszimiláló szervek megbetegedésben, mégpedig három súlyossági fokozattal jelentkezők.

A legkönnyebb megbetegedés abban nyilvánul, hogy egyes tűk és levelek az elhalt szövetek színváltozását mutatják. Ennek esőlkentett növekedés a következménye; a fa azonban nem pusztul el.

A másodfokú kór jele egyes levelek, hajtások és ágacskák elhalása.

A harmadfokú — legnagyobb — megbetegedés esetén a törzsek egyenként vagy csoportosan elhalnak.

A füstgázok által okozott fizikai jellegű károk abban nyilvánulnak, hogy a füstben lévő tisztátalanság kis részecskéi igen elősegítik a dér és zuzmara képződését s gyakran súlyos gazdasági következményekkel járó fatöréseket okoznak.